

Музей про війну

Ксенія СОБОЛЕВА

Музей історії АТО та проект, аналогів якому немає в Україні: історії перемог колишніх атовців у мирному житті

Після демобілізації хтось із атовців відкриває власну справу або отримує нову професію, а хтось, подумки залишаючись разом з побратимами у зоні бойових дій, починає вгадувати, як допомогти тим, хто повертається на «цивілку», і як пояснити молодому поколінню, що зараз відбувається в Україні. Саме ці задачі зараз успішно виконує ветеран АТО, голова громадської організації «Таланти Сумщини» Олег ЛИТВИНЕНКО.

До війни він працював інженером відділу автоматизованих систем управління у КП СМР «Електроавтотранс». В 2006 р. створив Сумську міську громадську організацію «Таланти Сумщини», яка сприяла розвитку обдарованих жителів області, організувала шахові турніри, а з 2010 р. проводить безстрокову акцію «ПОДІЛИСЯ ДОСВІДОМ» для тих, хто хоче чомусь навчитися.

Ще 3 березня 2014 р., як тільки стало зрозуміло, що в Криму розпочалася російська військова агресія, Олег Литвиненко відправився до військомату, де йшов запис, але можливості вирушити на захист Батьківщини довелося почекати. Перевіривши військовий квиток, там повідомили, що призивають лише осіб до 45 років. Довелося чекати кілька місяців, доки сформується група з потребою у таких спеціалістах, як командир відділення з електропостачання та розквартирування військ. За час АТО Олег Литвиненко побував у найгарячіших точках, допомагав евакуувати хлопців, що потрапили у Дебальцівське кільце, біля Дебаль-

▲ НА ШЛЯХУ ДО ПЕРЕМОГИ.
Олег Литвиненко відзначений державними нагородами - медаль «Захиснику вітчизни», Медаль «Богдан Хмельницький», хрест «За вівдагу», орден «Честь і Слава»

▲ МУЗЕЙ АТО ПОДОРОЖУЄ.
Експозиція музею АТО завдяки своїй мобільності дозволяє охопити велику кількість відвідувачів різних вікових груп

один приліт. Відкинуло мене аж до сусіднього будинку. В результаті отримав вибухову травму ока, розрив латерального м'яза правої руки, уламкові поранення ноги та контузію другого ступеня. Машиною мене доправили до м. Курахове Мар'їнського району Донецької області. Це містечко ділилося навпіл: одна половина - наша, інша - під ворогом. У шпиталі привозили і

мати, чим я можу бути корисним у мирному житті. Двічі на рік маю лікуватися на стаціонарі у шпиталі. І от саме там збагнув, що потрібно налагодити консультування бійців, що повертаються з АТО, бо часто вони не знають, на що саме мають право. У березні 2016 р. спільно з адміністрацією Сумського обласного клінічного госпіталю ветеранів війни створили безстроковий гурток

ти Сумщини» на загальних зборах підписали протокол щодо створення музею історії АТО. Отримали дозволу з міської ради, департаменту освіти і науки ОДА. Наразі наш пересувний музей вже три роки відвідує різні навчальні заклади, в кожному з яких гостюємо біля двох тижнів. До цього часу ми провели 629 уроків «Шлях до патріотизму». Кожний клас за розкладом на профільному занятті відвідує експозицію музею, де зібрано більше ста артефактів з багатьох військових частин та підрозділів. По програмі уроку діти дивляться відеофільм «Від козаків до кіборгів», створений за моїм сценарієм на основі матеріалів, отриманих з чотирьох військових бригад. Фільм перевірений і схвалений до показу колегою психологією. Але дітям до 7-го класу ми його не демонструємо, бо у таких маленьких він викликає занадто багато емоцій», - говорить наш герой.

Після цього він розповідає дітям про експонати та безпеку поводження, що все це не просто кіно про «войнушку», ці події не з підручника історії - це відбувається поруч з нами і прямо зараз. У музеї всі охочі можуть потримати у руках чи вдягти речі та сфотографуватися з експонатами, що їх зацікавили. Людина, що була на війні, розповідає їм про різні види зброї і умови життя бійців у 2014-2015 рр. А діти, у свою чергу, своєю реакцією та безпосередністю дають зрозуміти, що музей створений не дарма. «Пам'ятаю, після одного з уроків до мене підійшов малюк - першачок. І неспішно розтиснув долоню - на ній лежали дві маленькі цукерки. Він тихенько промовив: «Дякую». Розвернувся і пішов, а я ще довго не міг говорити з комом у горлі. Він все зрозумів. І цю маленьку, але безцінну подяку я буду

у Дебальцівське кільце, біля Дебальцевого у групі з майором Дмитром Воловим йому вдалося взяти у полон двох сепаратистів, яких згодом обміняли на українських військових. Після ротації опинився у с. Водяне біля Донецького аеропорту. Там же, у с. Водяне в районі Донецького аеропорту, Олег Литвиненко під час чергування отримав чотири поранення.

«Коли вночі почався обстріл, я підняв хлопців, що відпочивали в будинку, і в один момент мені здалося, що снаряд впав просто біля порогу будівлі, звідки ще не встигли всі вибігти, - згадує Олег. - Кинувся туди. І тієї ж хвилини - ще

ворогом. У шпиталь привозили і їхніх, і наших. Медсестра запитала мої дані і, почувши про місто Суми, тихенько сказала: «Не буду це писати, бо невідомо хто завтра сюди зайде і буде читати журнал». Згодом мене перевели до Харківського шпиталю, потім до Сумського, а далі я «подорожував» лікарняними закладами Полтави та Києва. До кінця вересня лікувався, і тоді ж, як кажуть моряки, мене списали на берег».

Все це відбулося з Олегом «до». «Після» життя його змінилося, але менш ініціативним ніж до війни, Олег Литвиненко не став.

«Повернувшись до Сум, отримав групу інвалідності і став ду-

війни створили безстроковий гурток під брендом «Запрошуємо на чай'ок» для роботи з реабілітації бійців АТО і воїнів-афганців. Хлопці приходять до кабінету психолога Галини ДМИТРЕНКО, сідають навколо столу і починають розмову - кого і що турбує, - наприклад, хтось ще землю не отримав чи якусь пільгу, а за столом є люди, які цей шлях вже пройшли. Відбувається обмін досвідом. До нас може зайти будь-який учасник АТО, навіть щоб просто випити кави та поговорити», - згадує ветеран.

Доторкнутись до війни

Після повернення з АТО народилася ідея щодо створення інтерактивного музею історії АТО, щоб кожен міг доторкнутись до подій, що у реальному часі відбуваються на Сході. «Довгий час у незалежній Україні патріотичному вихованню приділяли мінімальну увагу. Тож настав час це виправити. 15 серпня 2017 р. СМГО «Талан-

леньку, але безцінну подяку я буду пам'ятати завжди. А одного разу під час показу фільму дівчинка раптом підхопилася і вибігла до коридору. Я вийшов, щоб дізнатися, у чому справа, а вона плаче. Насилу заспокоїв, і почув, що на екрані вона побачила батька, який загинув на Сході, потім перед учнями її класу я подарував дівчинці диск з фільмом, щоб у неї залишилась згадка про батька. І в черговий раз упевнився, що робимо добру справу», - згадує Олег.

Патріотичне виховання потрібне не лише дітям, а й дорослим. В організації нашого героя є підрозділ «Омофор», який плете маскувальні матеріали для фронту вже шостий рік. На міські свята його волонтери ставили стенд із основою сітки на вулиці і всіх бажаючих навчали цьому ремеслу. На День незалежності України перехожі за день сплели цілу сітку, і так кожний по смужечці потроху долучався до майбутньої перемоги. **✪**

**У команди ГО «Таланти Сумщини» та
Олега Литвиненка є ще одна амбітна
ідея – вони хочуть створити музейний
комплекс «Діорама історії АТО»**
